

אגף תכנים, תוכניות,
הכשרה והשתלמויות

כל ישראל ערבים לזה

כל ישראל ערבים זה לזה

מטרות

- לעמוד על ערך הערכות הדדית במסורת התרבותית של עם ישראל, המשתקפת באמרה "ישראל ערבים זה בזה" (ספרא בחוקותי ז, ה).
- לברר את המשמעות של ערך הערכות ההדדית ביחס שבין ישראל ויהודי התפוצות ולהכיר בחשיבותו להבטחת קיומו של העם היהודי ועתידו.
- לדון בתחומי האחריות של מדינת ישראל כלפי יהודי התפוצות ושל יהודי התפוצות כלפי מדינת ישראל.

כל ישראל ערבים זה לזה

עזרים:

- סקר עמדות
- מצגת מלווה ובה נתוני סקר
- כרטיס משימה קבוצתית
- מקורות בנושא ערבות ואחריות קישורים בנושא חיזוק הקשר בין ישראל והתפוצות

כל ישראל ערבים זה לזה

בפעילות זו נברר את תחומי הערבות ההדדית והאחריות שבין מדינת ישראל והתפוצות.

פתיח:

- נכתוב על הלוח את הביטוי: "כל ישראל ערבים זה לזה" (ספרא בחוקותי ז, ה).
 - נשאל את התלמידים:
מה אומרת לכם אמרה זו וכיצד היא קשורה ליחסי ישראל-תפוצות?
 - נבקש מהמשתתפים למלא את סקר העמדות.
 - נקרין את תוצאות הסקר ויסקף את עמדות המשתתפים באשר לאחריות של מדינת ישראל כלפי התפוצות.
- * מומלץ להכין סקר מקוון באחד מכלי הסקר האינטראקטיביים, כגון Google forms או Surveymonkey כך שיתאפשר להקרין את תוצאותיו בפני הקבוצה.

כל ישראל ערבים זה לזה

שאלות לדין בעקבות הסקר:

- מהי התמונה הכיתתית שעולה מן התשובות?
- אילו מגמות עיקריות משתקפות בה?
- האם הופתעתם מהתשובות? ממה הופתעתם? מדוע?

*ניתן להציג נתונים מסקר אמיתי אשר נערך בנושא

כל ישראל ערבים זה לזה

גוף הפעילות:

- נחלק את הכיתה לקבוצות שוות.
- כל קבוצה תקבל כרטיס משימה ומקורות העוסקים בערבות ההדדית ובאחריות שבין

ישראל והתפוצות.

- הקבוצות תצגנה את העמדות שקראו (בשם אומרים) ואת עמדתן ביחס לדברים.
- שאלות לדיון לאחר ההצגה:

- מה חידשו לכם קטעי המקורות?
- האם שיניתם את דעתכם בעקבות קריאת המקורות? פרטו.
- לדעתכם, האם כל היהודים צריכים לגור בישראל? הסבירו.

כל ישראל ערבים זה לזה

המשך שאלות לדיון במליאה:

- מהו בעיניכם תפקידה העיקרי של מדינת ישראל כיום ביחס ליהודי התפוצות (עיר מקלט, מרכז רוחני, עוגן לאומי, מקור גאווה או דבר מה אחר)?
- במה תיתרם מדינת ישראל מחיזוק התפוצות היהודיות?
- מה לדעתכם אחריות התפוצות כלפי מדינת ישראל?
- תנו דוגמאות אקטואליות של עזרת יהודי התפוצות למדינת ישראל ולאזרחיה ושל עזרת מדינת ישראל ליהודי התפוצות?
- האם ישראל צריכה לקבל סיוע כלכלי מיהודי התפוצות? האם יהודי התפוצות צריכים לתמוך כלכלית בישראל? מדוע?

כל ישראל ערבים זה לזה

סיכום הפעילות:

1. האם ידוע לכם אילו פעילויות נעשות בשנים האחרונות לחיזוק הקשרים בין ישראל לתפוצות? (למנחה: תגלית, מחנות משותפים, תכניות חינוך, חילופי נוער, ערים תאומות, שותפויות, תקשוב, רשתות חברתיות ועוד, כמפורט בנספח במצגת). הייתם רוצים להשתתף בעתיד בפרויקט מסוג זה? מדוע?
2. מה לדעתכם בני נוער יכולים לעשות כדי להביע ערבות ואחריות כלפי יהודי התפוצות?

* ניתן גם לסכם את הפעילות בעזרת הסרטון: הקשר היהודי: עתיד יהודי התפוצות

סקר עמדות על יחסי ישראל-תפוצות

יש לבנות סקר מקוון ולאפשר למשיב להגדיר את יחסו לכל עמדה לפי אחת מארבע אפשרויות:

מ-1 – כלל לא מסכים, עד 4 – מסכים בהחלט.

להלן מקבץ שאלות שנשאלו בסקרים שנערכו בנושא בעבר.

מומלץ לבחור שתי שאלות מכל מקבץ נושאים כדי להרכיב שאלון של עד שמונה שאלות.

שאלת הלגיטימיות של קיום יהודי בתפוצות

1. אני מרגיש אחריות אישית לכל יהודי בעולם, גם אם הוא בחר לא לעלות לישראל.
2. מדינת ישראל צריכה להשקיע משאבים בפיתוח הזהות היהודית של ישראלים יורדים.
3. החובה היחידה של מדינת ישראל כלפי יהדות התפוצות היא לאפשר להם לעלות לארץ.
4. מדינת ישראל צריכה לעודד קהילות יהודיות לעלות לארץ.
5. מדינת ישראל אחראית להמשך הקיום היהודי גם בתפוצות ולא רק בארץ.

סקר עמדות על יחסי ישראל-תפוצות

חיזוק הזהות היהודית של יהודי התפוצות

1. העובדה שיהודים בתפוצות מתחתנים עם לא-יהודים ומתבוללים היא איום משמעותי על העם היהודי.
2. מדינת ישראל צריכה לפעול להפחתת תופעת ההתבוללות בתפוצות.
3. השקעה בחיזוק הזהות היהודית בקרב יהודי התפוצות היא השקעה בביטחונה של מדינת ישראל ובחוסנה.
4. השקעה בחיזוק זהות העם היהודי בתפוצות חשובה לא פחות מהקמת יישוב יהודי בנגב או בגליל.
5. מדינת ישראל צריכה להשקיע משאבים בחיזוק הזהות היהודית של קהילות בתפוצות כמו שהיא משקיעה בפיתוח תרבות וזהות יהודית בישראל.

סקר עמדות על יחסי ישראל-תפוצות

אחריות לחיים הפיזיים של יהודי התפוצות ולביטחונם

1. אם יהודים בעולם סובלים מבעיות כלכליות או מאסונות טבע, מדינת ישראל מחויבת מוסרית לעזור להם.
2. כשאני שומע על יהודי שמותקף בחו"ל על רקע אנטישמי זה מטריד אותי.

אחריות התפוצות לישראל

1. חשוב שיישארו קהילות יהודיות גדולות בחו"ל כדי שישמשו כוח פוליטי שתומך בישראל.
2. יהודי התפוצות צריכים לתמוך בישראל כיוון שהיא מקום המקלט שלהם במצב שבו ירדפו אותם חלילה.
3. יהודי התפוצות צריכים לתמוך בישראל ולעזור לה כיוון שהיא מספקת להם מקלט בטוח לעת צרה.

כרטיס משימה קבוצתית

קראו את המקורות שקיבלתם/ן

- מהן העמדות המוצגות בקטעים שקראתם?
- מהי האחריות של מדינת ישראל ליהודי התפוצות לפי עמדות אלו?
- עם איזו עמדה הסכמתם יותר מכול? האם יש עמדה שעוררה בכם התנגדות? מדוע?
- אם הייתם רוצים לפעול למימוש העמדות המוצגות, באילו פעולות מעשיות הייתם נוקטים?

הכינו את עמדתכם להצגה במליאה.

לקט מקורות בנושא ערבות ואחריות

לקט מקורות בנושא ערבות ואחריות

לקט המקורות מחולק למספר נושאים (כותרות) הכוללים קטעים המביאים לידי ביטוי היבטים שונים ביחסי ישראל-תפוצות. יש לחלק למשתתפים את הקטעים ללא הכותרות. מומלץ לתת לכל קבוצה מקורות ממגוון נושאים (כמספר חברי הקבוצה).
המנחה יבחר, לפי שיקול דעתו, את המקורות המתאימים למשתתפים.

לקט מקורות בנושא ערבות ואחריות

נושא: שינוי תפיסה - משלילת הגולה להבנת הלגיטימיות של התפוצות ותרומתן למדינת ישראל

מקור מס' 1

הגיעה השעה שתעקור ישראל מאוצר המילים שלה את יחס ההתנשאות כלפי הגלות והגלותיות... בארץ הזאת (בארצות הברית) החלו בני הנעורים שלנו לגלות צימאון לתרגום מחודש של המסורת היהודית. הגיעה שעתנו להכיר בכך שמקומם הלגיטימי של העם היהודי, של התרבות היהודית ושל הדת היהודית אינו מצומצם למקום גיאוגרפי יחיד. עתה יכולים אנו להודות כי החלום הציוני במקורו, שראה את ישראל בחינת ביתם של כל היהודים, היה בלתי מציאותי. מי שינסה לצקת ממשות באותו חלום, בהכרח יהיה מזלזל בערכה של הפזורה ושל זו המכונה 'מנטליות גלותית', דרך שסופה להרחיק את יישובי הפזורה ולהטותם מן האחריות שקיבלו עליהם בפיתוחה של ישראל.

גרשום כהן, **בתפוצות הגולה**, ירושלים: ההסתדרות הציונית העולמית, המחלקה לארגון ולהסברה, 1973

לקט מקורות בנושא ערבות ואחריות

מקור מס' 2

בעשור השביעי של מדינת ישראל נצחנו של הרעיון הציוני ברור. במציאות הזו – עמדתה המתגוננת של הציונות הפכה לעמדה ישראלית מתנשאת וכוחנית. תרומתה של מדינת ישראל לקיום היהודי בתפוצות אינה מוטלת בספק, אבל לא פחות מכך גם תרומתה של יהדות התפוצות לחוסנה של ישראל ולעתידו של העם היהודי. יהדות התפוצות תרמה תרומה משמעותית בנושאי מגדר, בחידוש פניה של התפילה, בהחייאת מושג הקהילה, בטיפול אחריות חברתית וסביבתית בסדר יום יהודי, בקידום הדיאלוג הבין-דתי ובתחומים רבים נוספים. לא פחות מכך מהווה התפוצה היהודית תזכורת ערכית ומוסרית למשמעות של חיים כקבוצת מיעוט. בעידן של ריבונות יהודית הנדרשת להפעיל כוח, ובמידה רבה הפכה למכורה לו, תזכורת זו נחוצה מתמיד. ההכרה בתרומה ההדדית ובתלות ההדדית יכולה להיות בסיס איתן לשיח שיעצב את היהדות במאה ה-21 ושיבטיח את המשך הקיום היהודי. תנאי מקדים לשיח זה הוא צמיחת גישה ישראלית חדשה ובוגרת ביחס לחיים היהודיים בתפוצות.

[עו"ד הרב גלעד קריב, מנכ"ל התנועה הרפורמית בישראל, 15.7.2013 YNET](https://www.ynet.co.il/article/15.7.2013)

לקט מקורות בנושא ערבות ואחריות

מקור מס' 3

החברה הישראלית איננה מכירה די בחשיבות העשייה היהודית-אמריקנית עבור יהודי ארץ ישראל... החברה הישראלית צריכה לדעת כיצד נרתמה קהילה זו לסייע למדינת ישראל בראשיתה ובשעותיה הקשות, ומהי מידת מחויבותה לה. התמיכה והסיוע לא הגיעו רק מיהודים אמידים, אלא גם מקרב בני מעמד הפועלים ומעמד הביניים שתרמו מהמעט שהיה להם עבור יהודי ארץ ישראל. אלה היגרו חסרי כל לארצות הברית, התקדמו אט-אט בסולם החברתי הכלכלי, השתלבו בהדרגה בחברה האמריקנית ונקלטו בה. למרות קליטתם המוצלחת הם לא שכחו את אחיהם בארץ ישראל. מתוך דאגה כנה ואיכפתיות הם נענו שוב ושוב לקריאות מנהיגי המדינה לסייע לה בימים הקשים ובימים הטובים. ספק אם מדינת ישראל הייתה מגיעה להישגים כה מרשימים ובפרק זמן כה קצר, לולא תמיכתה של יהדות ארצות הברית.

[פרופ' גור אלרואי, יהדות ארה"ב: ישראלים, זכרו שאנחנו כאן בזכותם, YNET, 4.5.2017](#)

לקט מקורות בנושא ערבות ואחריות

נושא: חיזוק רוחני-תרבותי של הקהילות בתפוצות

מקור מס' 1

לישראל מצדה יש תחומי אחריות שעליה לפעול בהם ביתר יעילות. יש לה האפשרות והחובה, שעדיין אין היא ממלאת אותה כיאות, לשמש כתחנת הכוח הרוחנית והתרבותית של העולם היהודי. כדי שתיעשה העברית הלשון השנייה של התפוצות, על ישראל לתת יד ולסייע לקהילות המעוניינות בפיתוח תוכנית חינוכית מגוונת שתשאף לתכלית זו. יהיה עליה להתחלק עם הקהילות בחו"ל באחריות להרחבת הטווח והעומק של החינוך היהודי, ויהיה עליה להושיט סיוע מיוחד לקהילות הקטנות. היא תצטרך להרבות יותר בהענקת הזדמנויות להכשרת מורים יהודים ורבנים, ובעידוד ביקורי לימודים של סטודנטים למיניהם.

שמעון הרמן, "עולם יהודי אחר", **זהות יהודית מבט פסיכולוגי חברתי**, ירושלים: הספרייה הציונית, תש"ס

לקט מקורות בנושא ערבות ואחריות

מקור מס' 2

אם חייבים להשתמש במשל כלשהו, צריך להעדיף את דוגמת הראש והגוף. אם היהדות היא גוף חי, ישראל היא ראשה. קשה לתאר כיצד יתקיים הגוף ללא הראש. ישראל היא הראש משום שמתקיים בה יסוד הריבונות, הכוח והשליטה העצמית שאינו קיים בשום איבר מאיברי היהדות. הציוויליזציה היהודית המסורתית יכלה להמשיך ולהתקיים ללא בסיס של ריבונות ועצמאות, אך היהדות בעת החדשה, דווקא בשל שיווי הזכויות ותהליך החילוניות שעבר עליה, זקוקה לראש הישראלי. בין כוח המשיכה של ישראל לבין טמיעה מוחלטת אין ניצבת מבחינתה אדמת הפקר. ישראל היא ראש היהדות; היא ראש הדאגה, ראש התקווה, ראש הגאווה. אין אלו מליצות. היכנס למרכז יהודי קהילתי בצפון אמריקה ובדוק את לוח המודעות. רובו עוסק בעניינה של ישראל: תרומה, נסיעה מאורגנת בקיץ, שיעורי עברית, ריקודי עם מישראל, הרצאת ישראלי אורח, הפגנת מחאה בעניין ישראלי. ישראל היא התוכן היהודי העיקרי לגבי רוב רובה של הקהילה היהודית 'המחויבת' בעולם כולו. שקיעת הציוויליזציה המסורתית ורצח יהודי אירופה הותירו את רוב יהודי התפוצה ללא מרכז אחר. אם חלילה תיעלם ישראל – ואפילו לצורכי אזהרה קשה לכתוב דברים אלה – לא יחזיק מעמד הגוף חסר הראש. יישארו איים קטנים של יהדות הלכתית ויישארו (אולי) חיי קהילה למטרות של סעד, עזרה הדדית ושמירה על הווי פסבדו-דתי שעתידו ניוון הדרגתי.

אמנון רובינשטיין, **להיות עם חופשי**, הוצאת שוקן, 1977, עמ' 195

לקט מקורות בנושא ערבות ואחריות

נושא: לחימה בהתבוללות

מקור מס' 1

לפתחן של הקהילות היהודיות בעולם רובצת היום בעיה קשה ומטרידה של התבוללות: התרחקות בני הדור הצעיר וחוסר העניין שלהם במסגרות חיי הקהילה... למדינת ישראל חייב להיות עניין ראשון במעלה לסייע לקהילות היהודיות לעצור את הסחף הזה ולהתגייס בדרכים חדשות ויצירתיות למען המשך קיומו של העם היהודי... הדרך העיקרית שאנו מציעים היא מיצובה של ישראל כמקור עניין, אתגר והזדהות לצעירים יהודים מכל העולם... אנו פועלים לחזק את גורמי ה"משיכה" של ישראל...

חיי רבים מהיהודים קשורים למדינת ישראל. הם תורמים לה ביד נדיבה, מעורבים בפרויקטים רבים ומשותפים. הם רואים בקשר עם ישראל אמצעי ראשון במעלה לחיבור ילדיהם למסורת, לתרבות ולערכים היהודיים, לחיי הקהילה, להבטחת המשך חייהם כיהודים... אלה האתגרים המרכזיים להמשך קיומו של העם היהודי בארץ ובתפוצות.

זאב ביילסקי, יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונות העולמית, הארץ, 8.5.2006

לקט מקורות בנושא ערבות ואחריות

מקור מס' 2

כשאני בודק את הקשר בין הנוער בישראל לתפוצות מצבנו לא טוב. זה לא ממש מעניין את הנוער ואת מערכת החינוך בישראל. הם רואים את האתגרים שלנו כאן מול האינטרנט, היהדות החברה וכו' ולא רואים ביהדות התפוצות משהו שמחייב אותנו וקשור אלינו... חייבים להעלות את הנושא הזה לסדר היום, כי מה שקורה הוא שהעם היהודי הולך ומתדלדל. המצב הוא של התבוללות והתמעטות העם בגולה. זה מצב נוראי. ישראל צריכה להוביל את התהליך הזה ולשמש ל'כי מציון תצא תורה', כי מה שיכול להשאיר את אותם יהודים מחוברים ליהדות זה הקשר למדינת ישראל... אנחנו חושבים ומאמינים שמדינת ישראל לא קמה רק כדי לברוח מפרעות השואה. למדינת ישראל יש שליחות בעולם, יש לה משימה, יש לה מקום של 'אור לגויים', גם ליהודים שנמצאים ברחבי העולם. היא המרכז של העם היהודי, ולא מקום שכאשר האיום הסתיים ניתן לפרק אותו. יש במדינת ישראל תוכן משותף ולא רק גורל. התרבות היהודית ששמרה עלינו אלפי שנים ממשיכה להתפתח פה. בעידן המודרני, שבו האנטישמיות הלכה וקטנה, המשימה של העם היהודי משתנה ומתעדכנת, כי בתקופת הרווחה הכלכלית אנשים שואלים מי אני, האם אני סתם איש העולם הגדול? יש אומרים שכן וזה עצוב מאוד, ויש שאומרים שאני משלב את העולם הגדול לאמונתי כיהודי ורצוני להתחבר ולהתקשר לדבר המופלא שנקרא העם היהודי"

[אילן גאל דור, מנכ"ל גשר, ערוץ 7, 21.12.2016](#)

לקט מקורות בנושא ערבות ואחריות

נושא: עליה וקליטה

מקור מס' 1

יקירי, לא עשיתי לכם שום מחווה ושום טובה. נשיא מדינת ישראל אחראי על כל היהודים בעולם. אני עוד זוכר כיצד קיבלתי את פניהם של עולי מבצע שלמה שבהם אולי קרובי משפחתכם. אנחנו גאים בכל האזרחים שלנו אשר עלו מגלות אתיופיה... 1,300 עולים בשנה זה יפה אך לא מספיק ואנחנו צריכים להמשיך ולטפל... נשיא בישראל הוא סמל אך הוא יכול לדבר על אוזני האמונים על כך ונעשה זאת. גם נציג הממשלה נמצא פה, גם ח"כ המקורב מאוד לראשי השלטון בישראל, ואני בטוח שיחד אנחנו נפעל לזרז את ההחלטות. באתי אליכם מכל הלב. אני אהיה בקשר עם הממשלה ואעביר את כל מה ששמעתי פה ואעביר אליהם את המכתבים ששלחתם אליי, ואהיה בקשר ישיר עם שר הפנים המחויב גם הוא לנושא. באתי לתת לכם מידע ולא הבטחות וננסה לעשות ככל יכולתנו על מנת לקדם את ביצוע החלטות הממשלה.

נשיא המדינה ראובן ריבלין בהתייחסו לבעיית קרובי משפחותיהם של עולי אתיופיה שעלו ארצה, ערוץ 7,

2018

לקט מקורות בנושא ערבות ואחריות

מקור מס' 2

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת... אני שמח שהיום, כעבור חודשיים, אפשר לעמוד בכנסת ישראל ולשאת קריאה חופשית ופומבית לשלטונות אתיופיה: "שלח את עמי", ולקרוא ליהדות אתיופיה לעלות לארץ-ישראל.

לפני כחודש ימים נסעתי עם קבוצה של מנהיגי סטודנטים יהודים וביקרתי במשך כעשרה ימים באתיופיה. אדוני היושב-ראש, לא אשכח את הרגע שבו צעיר יהודי, זכריה שמו, פנה אלי בכפר וולוקה ואמר לי: "דרור, קח אותי לירושלים". זה היה רגע שלא אשכח אותו כל ימי חיי. בעיניים דומעות בא אלי אותו בחור, נפח במקצועו, ואמר לי את המשפט הזה. ברגע זה התחלתי אולי להבין, מה פירוש המשפט שאנחנו חוזרים עליו, כמליצה בדרך כלל, שמדינת ישראל אחראית לגורל העם היהודי. הבנתי, מה היא האחריות הגדולה, והתרגשתי.

דרור זייגרמן, הליכוד, הישיבה ה-182 של הכנסת, הצעה לסדר היום: המאבק להצלת יהדות אתיופיה,

3.3.1983

לקט מקורות בנושא ערבות ואחריות

מקור מס' 3

אין לנו את הפריבילגיה לוותר על יהודי התפוצות... המציאות של יהודי התפוצות מורכבת, תהליכים של היחלשות והתנתקות מהזהות היהודית וממדינת ישראל מביאים למציאות של התבוללות קשה, אי אפשר לשבת בארץ ולצפות מהם שיעלו לארץ – צריכים להגיע אליהם ולחזק איתם את הקשר על מנת שזה יקרה. יש צורך באלפי שליחים שייצאו ממדינת ישראל לכל רחבי העולם, לחזק את הזהות היהודית בקהילות, להציב את ישראל על המפה ולבנות את הקשר בינם ובין ישראל.

אוהד טל, ראש "מרכז השליחות של הציונות הדתית", **חדשות סרוגים**, 12.2.2018

לקט מקורות בנושא ערבות ואחריות

נושא: יצירת קוד ערכי משותף

מקור מס' 1

ישראל והתפוצות יכולות ללמוד זו מזו ולתרום זו לזו רבות. כאשר נכיר בכך נוכל לבסס את יחסינו גם על תוכניות בנייה לעתיד, ולא רק על היחלצות משותפת ממשברים. העולם עודנו מקום מסוכן לישראל ולחלק מיהודי התפוצות. אבל תכלית החיים הקיבוציים שלנו אינה מתמצה בהתגברות על הסכנות הללו; אנו חותרים להתגבר על הסכנות הללו כדי שנוכל להגשים את תכליתנו כעם – לחיות חיים מלאי ערך, משמעות ותועלת. כדי לעשות זאת נצטרך להפסיק להישען בלעדית על נרטיב המשבר, ולהוסיף לשיח שלנו נרטיב של ערכים, שאיתו נעבוד יחדיו לגיבוש ולמימוש הערכים שימשלו בחיינו הלאומיים והקולקטיביים. זו המשמעות וזו התכלית של חיינו הקיבוציים. עבודה משותפת זו היא שצריכה לעמוד במוקד הפרדיגמה החדשה של יחסי ישראל עם יהדות העולם.

דניאל הרטמן, ישראל ויהדות העולם, דרושה פרדיגמה חדשה, **דרשני**, קיץ 2011, עמ' 8

לקט מקורות בנושא ערבות ואחריות

נושא: היזברות ושותפות אמת

מקור מס' 1

עלינו לצאת לדרך חדשה: לא עוד יחסים של צדקה, אלא מחויבות משותפת לצדק, לערבות הדדית יהודית ואנושית... לא עוד השתקה של ביקורת הדדית, אלא פתיחות-אמיצה וכנות. לא עוד אידיאליזציה, אלא שותפות אמת, שמבוססת על היכרות אמת, ועל מוסדות מוסכמים לפתרון בעיות, ולקביעת מדיניות משותפת... יהדות ארצות-הברית מסורתית פחות משהייתה בעבר ומעורה יותר במגוון מגזרי ההנהגה האמריקנים. דמויה העצמי חזק ומבוסס. היא כמהה לקשר עם ישראל. אולם היא חפצה בקשר בין שווים, לא בקשרים של נדבנות מחד, והערצה עיוורת מאידך. החברה הישראלית מצידה, אינה נמצאת באותו המקום למול התפוצות כבעבר. כלכלתנו חזקה ומשגשגת, אולם הרכב החברה הישראלית השתנה לבלי הכר. מחברת רוב ומיעוט אנו משתנים לחברה מרובת שבטים, שמשימתה לנסח מחדש את האמנה החברתית, שלאורה נתקיים.

[ראובן ריבלין, ישראל היום](#)

לקט מקורות בנושא ערבות ואחריות

מקור מס' 2

בימים אלה – של מחלוקות סביב מתווה הכותל וחוק הגיור – נמצאים היחסים בין מדינת ישראל לבין יהדות ארה"ב במשבר שכמוהו קשה לזכור זה שנים ארוכות. זהו אינו משבר שאפשר להתעלם ממנו. הקשר בין העם היהודי היושב בציון לבין יהדות התפוצות, שהחל עוד בטרם קום מדינת ישראל, והתמיכה הבלתי מתפשרת של יהדות התפוצות ככלל ויהדות ארה"ב במיוחד בישראל, הם אבן יסוד בהקמת המדינה ובקיומה לאורך השנים...

יהדות ארה"ב, כחלק מתהליך נמשך, הולכת ונטמעת בתוך אמריקה. יותר מ־50 אחוז מהיהודים מתחתנים עם בני זוג שאינם יהודים, ופחות יהודים מגיעים כדרך קבע למדינת ישראל. לא במקרה יצאו לדרך בשנים האחרונות תוכניות כמו "תגלית" ו"מסע". כולן נועדו לשמור על הקשר של הדור הצעיר בתפוצות למדינת ישראל, מתוך הבנה שהדברים לא יעשו מעצמם ועלינו לקבל עליהם אחריות.

לקט מקורות בנושא ערבות ואחריות

המשך מקור מס' 2

בתפקידי כיו"ר הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית נחשפתי מקרוב לחשיבות שיש לקהילה זו לתמיכה במדיניותה של ממשלת ישראל ולפעילות היוצאת מן הכלל של ארגון איפא"ק. כמו כן מקדמת קהילה זו יוזמות ומפעלים רבים במדינה. יוזמות אלה לא היו יוצאות לפועל לולא נדיבותה של הקהילה ובלי הקשר החם שלה כלפי המדינה. זהו קשר שאי אפשר לוותר עליו. עם חפץ חיים לא מוותר על שלישי ממנו בשל ויכוח פנימי, חשוב ככל שיהיה...

מדינת ישראל על ראשיה ונציגיה חייבת להידבר עם בכירי הקהילה היהודית האמריקנית. סוגיית הכותל, כמו סוגיית הגיור, הן סוגיות חשובות לכל יהודי באשר הוא, בישראל ומחוצה לה. לא מדובר בסוגיות פנימיות רגילות הנוגעות אך ורק לתושבי ישראל. מדינת ישראל, מעבר להיותה מדינה ריבונית, היא מעל הכל ביתם של כל בן ובת לעם היהודי באשר הם. לכן יש לשבת סביב שולחן הדיונים בצורה מכובדת, עם יהודי התפוצות, ולפתור את הסוגיה בעדינות וברגישות.

זאב בילסקי, הקשר עם התפוצות: לשוב לשביל הזהב, ישראל היום, 2.7.2017,
הכותב הוא ראש עיריית רעננה, יו"ר הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית בשנים 2009-2005

לקט מקורות בנושא ערבות ואחריות

נושא: מאבק באנטישמיות

מקור מס' 1

כבוד היושב-ראש, נכבדי חברי הכנסת, בפתיחת הישיבה צוינה כאן הסמליות הטרגית – הכנסת הזאת התחילה את ימיה בהשבעה במקביל לפיגוע הטרגי של רצח יהודים משום שהיו יהודים בלב תל-אביב, והכנסת הזאת מקיימת את ישיבתה הראשונה בנושא האנטישמיות. יש כאן זיקה, שלפעמים אנחנו שוכחים אותה, בין גורל התפוצה היהודית לבין גורלה של מדינת ישראל. והנה, שני הדברים האלה באים ומזכירים לנו: אין מדינת ישראל ללא דאגה ליהודי התפוצה, ואין מצב שקט ורגוע של יהודי התפוצה ללא מצב שקט ורגוע במדינת ישראל. לאור הזיקה הזאת בין שני הקיבוצים היהודיים האלה, אני מסתכל היום בדאגה רבה על מה שקורה בשטח שממנו באתי, ברית-המועצות לשעבר, בעיקר ברוסיה ובאוקראינה. רק לפני יומיים התבשרנו על עוד תקיפה של יהודי באוקראינה. זה קרה לפני כמה שבועות, וזה קרה שוב לפני יומיים, יהודי קיבל מכות רצח בלב בירת אוקראינה. רק לפני חודשיים שמענו על תקיפה בבית-הכנסת במוסקבה, וראינו את התקיפה, ומדובר רק בקצה הקרחון של תופעות הולכות ומתגברות. מתי אנחנו נזכרים בהן? רק כשמשהו קורה, ואז אנחנו שולחים הודעת גינוי כזאת או אחרת. אם מדינת ישראל רוצה באמת לדאוג לגורלם של יהודי התפוצה באזור הזה, עליה לפתח מדיניות שקולה ומחושבת גם מול רוסיה וגם מול אוקראינה, שתביא בחשבון גם דאגה ליהודים במקומות האלה. אם לא נעשה את זה, הרי נפקיר את גורל היהודים במקומות האלה.

זאב אלקין, ישיבה בכנסת, 24 באפריל 2006

להרחבה: הקשר בין ישראל לתפוצות

להרחבה: הקשר בין ישראל לתפוצות

אחים מעבר לים

משרד התפוצות

תגלית

המכון למדיניות העם היהודי

